

Tredje roten, tomt 54

Kvarteret Sparbanken

Femte roten 1637–57v

Kyrkogatan 14, väster om västra hamnen, norra sidan

Första roten 1657h–

(Liten ruta i hörnet av den större tomten 4.48: delvis samma ägare.)

Hans Schröder el Kroter skräddare, rotemästare R5 1637–38: 4 mtl, 1639–40: 2 mtl, 1641–42 1 mtl.

Det förefaller troligt, att 3.54 och 4.48 ursprungligen varit samma obrutna tomt eftersom ägaren till den sistnämnda tomten tycks ha varit måg till Hans Schröder skräddare.

Kämmärrätten 1634: "Diedrich Clapmutz contra Hans Schneidern Bekl

Clägern sagt Matthias Felber (Felbier) Schuflicher ist Ihm schuldig gewesen und haben sie in Kegenwart guter Leute mit einander abgeredet, also dass er Ihm 2 1/2 rdr schuldig geblieben, so er beij Beklagter arrestiren lassen. Nun aber hat er vernommen, dass er Felber Beklagter in seinem des Clägern abwesen eine Kegenrechnung, so er nicht gestendig gegeben, dass Ihm noch restiret.

Beklagter sagt, dass Matthias Felber hat Ihm eine Contrarechnung, dass Ihne 4 rdr 2 öre noch von Clägern vor arbetsllohn restiret, beneben Vollmacht umb selbige einzufordern gegeben. daneben sagende, dass Er nicht haffet, dass Cläger das arbeit, so er vor Ihm gemachet vor Rente rechnet wolle.

Clägern ist zugefragt, ob er mit seine Eijde kan erhalten, dass er Matthias Felbiern die 4 rdr 2 öre vor verdienet Arbeitslohn nicht schuldig bis selbiges mit Ihm abzurechnet, welches er nicht thun wollen, hat also in der Sachen nicht konnen erkant werden."

Hans skräddares änka 1643, 1647: 1 mtl, 1644, 1646: 3 mtl, 1645: 2 mtl *Jon Andersson hos Hans skräddares Enkia* R5, 1647: 2 mtl

Hans skräddares son: 1648: 1 mtl, 1649–51 mtl Kan vara identisk med

Casper Hansson skräddare R5 1652–55: 1 mtl, 1656 1.2 1657v–17 (I), 1658–61: 2, 1662: 1, 1663, 1666, 1670, 1671, 1675, änkan 1681.

Rasmus Botzman hos skräddarens son R5 1648: 2 mtl.

1652–55 fanns det samtidigt två personer med namnet Casper Hansson. Den ene var *Casper Hansson åkare* i nittonde roten, den andre var Casper Hansson skräddare.

En del av denna rote fem överfördes vid omläggningen till 16-rotarssystem till den första roten, där man återfinner Casper Hansson skräddare tillsammans med svågern *Herman Jacobsson von Adorp*, som den 1.3.1663 gifte sig med Caspers syster *Marie*.

En bror till Casper skräddare *Gustaf Hansson Schröder* skrev den 27.1.1679 ett brev avsänt från Batavia angående släktrelationerna. Gustaf Schröder hade varit 40 år utomlands och under den tiden inte kontaktats av någon i släkten. Brodern *Johan Hansson* hade varit där i "India" åtskilli-

ga gånger och hade avlidit i Amboina. ”Av Claes har jag aldrig kunnat förnimma, om han är levande eller död.” Äldsta system *Emerentia* ”uti Amsterdam varande” hade förmodligen sänt ett brev, att modern var död. System *Maria* och hennes man avled båda på samma dag och efterlämnade tre små barn. Herman von Adorp hade som Gustav Schröder berättade i sitt brev avlidit 1674 och både han och hustrun begravdes den 5 april s.å. Förmyndare för de tre barnen blev Casper Schröder, *Anders Larsson* (säkert identisk med skraddaren A.L., gift 7.4.1657 med *Emerentia Anonsen*) och *Jonas Nilsson skraddare* (30.5.1665 gift *Elsebe Schröder*). – Casper Hanssons egna barn var: *Simon Petrus*, döpt 24.9.1668, *Casper*, döpt 19.2.1671, *Peter*, döpt 5.12.1672, död 23.11.1675 och *Helena*.

En morgon 1680 fann man Casper Hansson död i sängen. Han begravdes den 24.10.1680 53¾ år gammal.

Tio år senare krävdes änkan ”Karin Caspers” och Helena Caspersdotter Schröder (gift 1) skraddaren Christian Wiese 2) Chr 6.1.1696 Jürgen Olander, se 4.48) av svägerskan Emerentia Schröder (EIIa:6, 1690, EIIa:7). Emerentia hade med största möda i Amsterdam utverkat 150 gulden, som hennes broder Gustavus Hansson Schröder, vilken nu vistades i Ostindien, hade förärat hennes systerson *Jacob Hermansson von Adorp*, nu bosatt i Holland: hennes numera avlidne broder Casper skraddare hade förvaltat pengarna. Hon begärde nu, att magistraten skulle bestämma, att Casper skraddares måg Christian skraddare försträckte henne dem. så att hon kunde betala sina kreditorer. Detta blev också magistratens beslut den 23.2.1693.

Anna Månsdotter, omtalad här 1675. Det är svårt att säga, vem hon kan ha varit. År 1665 den 20 september anklagades *Lars Pedersson* och Anna Månsdotter för lägersmål, som de hade begått i Anders Marcus Bakares hus, varefter Anna Månsdotter hade blivit havande. Lars Pedersson lovade att taga Anna Månsdotter till äkta ”men begärde allenast så lång tiid, att han må få resa upp till hennes fosterbygd och förnimma, om hon af ährlige föräldrar och slächt är kommen, efter såsom han om annat blifwer befunnet, intet kan blifwa inlåten i bakareämbetet”.

Enligt tjänstehjonslängd 1683 hade gården övertagits av mågen skraddaren Christian Wiese d.ä. Bördsbrev utfärdades 10.12.1708 efter attest av mag. Johannes Otto Burchardi i Christine för hans söner 1) *Christian Wiese d.y.*, född i Göteborg 1701 i äkta säng. Fadern mästaren av skraddareämbetet Christian Wiese (d.ä.), var ”död för någon tid sedan. Modern Elsebe Schröder levde ännu.” Christian Wiese d.y. ville bli skraddare 2) för *Carl Wiese*, född 1693, som ville lära guldsmedshantverket. När bördsbrev utfärdades för *Gustaf Wiese*, född i nov. 1722 (Ba:44), som ville bli knappmakare, var hans föräldrar skraddaremästare Christian Wiese d.y. (begr. D 17.3.1734) och *Ingeborg Askelund*, båda avlidna.

Det framgår av handlingar i AIIb:4 att Jürgen Olander den 20.8.1701 (alltså sedan han gift sig med Helena (Edela) Schröder) bodde på halva tomten (Hans första svärfader var *skraddaren Jonas Olsson Walfisch* 4.48 (se historik denna tomt) ”näst dher intill i gatan bredvid Lars Timmermans hus å västra sidan”. Sedan bytte Jürgen Olander och hans svåger Nils Nilsson (gift med Jonas Walfischs andra dotter) gårdar, varefter denne Nils Nilsson den 6.9.1701 till svågern Jürgen Olander pantsatte sin hus och gård ”näst intill hans belägen”.

Rotemästaren Nils Nilsson skrives sålunda för 3.54 1710: ibm *Söfring knappmakare*. Dessförinnan hade han i mars 1697 pantsatt sitt hus vid västra lilla hamnen i hörnet av Kyrkogatan till banken. Den 2.3.1713 förordnade magistraten åldermannen *Olof Svensson Winberg*, mäter *Henrik Mattisson glasmästare*, mäter *Conrad Esbjörnsson* och mäter *Pehr Pehrsson handskmakare* att

värdera Nils Nilssons änkas hus på Kyrkogatan: värderingsmännen meddelade 26.2.1713 att de kommit till värdet 360 d smt (EIIa:25)

29.10.1713 pantade Håkan Billing sitt hus på Kyrkogatan till rådman Abraham Bruhn för lån av 300 d smt. Upphandlingslängden 1717: I Jürgen skrädarens gård bor Håkan Billing skrädare, bet. för tobak. Håkan Billing ville inte betala för sin hustru Elisabeth Wieses sidenkläder. Gesäll *Zacharias Gerselius, läregosse Håkan Olufsson* 1730 hette *gesällerna Lars Wallroth och Johan Fredrik Euckler* Sonen *Lorentz Billing* hade ingen lön.

EIIb:4: Håkan Billing och hans hustru Elisabeth sålde 29.1.1735 till knappmakaren Magnus Wridelius (Wretelius) hus och gård på Kyrkogatan mellan avlidne skrädaren J Olander och snickaren eller timmerkarlen Sven Persson å västra sidan för 400 d smt.

”Loc Secret, som går in åth hörnetompten alldenstund hon befinnes begge gårdarna wara till ti-enst, så lämna Mäster Magnus frihet till sätta ett sätte på samma graap. hwilket kan brukas till allas vår nödwändighet, dock considerandes emot en skiälig Genant till wederbörande efter folketz mängd, enär det ränsas bör.”

Det vittnades den 1.3.1745 (EIIb:34) om att skrädaren Håkan Billing och hans hustru nu var ”gamle folk”. Han hade på fyra års tid ej mäktat hålla verkstad och ej haft någon lärgosse. Han ville pantsätta gården på Kyrkogatan för penninglån 150 d smt.

Knappmakare Wretelius pantade den 4.3.1735 för lån av 200 d smt av Erik Nilsson föremålet för den gårdehandel han slutit med skrädaren Håkan Billing på Kyrkogatan mellan Håkan Billings vid Västra Hamnen å östra och timmermannen Sven Pehrssons hus å östra.

8.4.1742 (Gbg Ba:48a). Knappmakaren Mäster Magnus Wridelius hade uppsagt sitt burskap (erhållet 16.3.1731) för att flytta till annan ort. Hans uppsägning beviljades, då han hade uppfyllt sina förpliktelser.

Ringkarlen Erik Andersson (Berg II:1–2, 81): efterlämnade enligt bou 15.2.1744 393:16 d smt, därav hus på Kyrkogatan mellan skrädare Billing i öster och timmerman Sven Persson, värderat 380 d smt. Erik Anderssons änka Catharina Falk gifte om sig med Olof (Nilsson) Udén saltmätare (1745–55), begr. D 20.8.1755), vilken vid bouppteckning 4.4.1755 efter Ellika Andersdotter 3.53 angavs vara granne på ena sidan och glasmästare Lundgrens änka (3.52) å andra.

1765: Saltmätaren Torbjörn Börgesson (hustru begr. D 23.5.1755).

1786–87: Mätaren Torbjörn Börgessons änka Catharina Börgesson. Göteborgs auktionskammarers protokoll: Fullmakt för min svåger mäster Olof Börgesson att på mina vägnari dag vara närvarande på auktionskammaren vid min svärmöders Catharina Börgessons hus försäljande. Göteborg den 24.5.1787 *Johan Elfgren*.

Upplåtes till auktion saltmätareänkan Catharina Börgessons vid Kyrkogatan belägna hus och gård beläget emellan guld- och silverarbetaren Herr Hafrin i öster och skomakaren Herr Utterbergs i väster för en summa av 416 rdr 32 skill specie eller 2 500 d smt. Köpare?

1790: Snickaren Rosenbrocks hus

1795–1800: Glasmästare Olof Börgesson, död 28.11 1801, änkan Anna Elisabet Lundgren, född 1749, död 12.2.1808, dotter till *glasmästare Sven Lundgren* och *Anna Maria Schwartz*, död 2.7.1800 och halvsysster till *Matthias Giese*. Se 3.52.

1802 och 1807: Vaktmästare Bryngel Engblad. Berg II:3–4, 245: 7.6.1830 bou efter änkan Maria Engblad, död 5.4.1830. Ägde grundmurade stenhuset med tomt nr 3.54, värt 2 000 rdr banco.

Glasmästare Amandus Björner ägde 1834 (uppbud 18.6.1832 och 14.3 1842) stenhus och tomt nr 3.54. Kyrkogatan, värderat 2 133:16 rdr banco. Gift 18.12.1830 med Ingrid Helena Svensson, död barnlös 18.8.1834, syster till *Brita Christina Svensson* och förut gift med glasmästare Johan Skånberg (Berg II:1–2, 290).

Senare uppbud av 3.54

skomak A G Johansson	28.7.1851
fabriksmästare E M Falck	31.7.1854
änkan Maria Elisabeth Dahlgren	21.5.1860